

Szabóiparosok állásfoglalása a szegedi Szabóipari Szövetkezet működése ellen.

(Saját tudósítónktól.) Elsőnek számolt be a *Délmagyarország* arról az akcióról, amelyet a Szegedi Köztisztviselők Beszerzési Csoportja indított abban az irányban, hogy a Népruházati Bizottság által Szegedre kontingentált 600 öltönyre való szövetet teljes egészében szövet-alakban bocsássák a beszerzési csoport rendelkezésére, amely gondoskodni fog arról, hogy valamennyi öltönyt mérték szerint készítsenek. A Népruházati Bizottság által megállapított tervek és program alapján kerülnek ezek a ruhák kiosztásra — ruhajegyek ellenében — és ugyane tervek alapján vállalkozott a beszerzési csoport a ruhák megcsináltatására. Tudvalevő, hogy az e szövetekből készült ruha 240 koronába fog kerülni. A beszerzési csoport biztosította a Népruházati Bizottságot, hogy ilyen körülmények között minden ruha a megfelelő árban fog a köztisztviselőkhöz kerülni. A szegedi szabóipari szövetkezet ugyanis hajlandónak mutatkozott arra, hogy minden ruhát a megállapított áron fog elkészíteni.

Ebben az ügyben népes ülés volt szerdán délután az ipartestület székházában. A szegedi szabóiparosok tartottak értekezletet, miután a Népruházati Bizottság előírása szerint a munkát szabó kisiparosokkal kell végeztetni. A ruhaakció ugyanis két célt szolgál, először, hogy olcsó ruhához juttassa a szegény köztisztviselőket s másodsor, hogy munkát kapjanak a háború által erősen sújtott szabó kisiparosok. Az értekezlet lefolyásáról az alábbi tudósításunk számol be:

Az értekezlet elnöke Pálty Dániel ipartestületi elnök volt. Megnyitotta az értekezletet, ami után Tonelli Sándor kamarai titkár először is a „*Délmagyarország*” szerdai számában megjelent, szabó kisiparosság köréből beküldött cikk állításaira reflektált. Cáfolta a cikk adatait, majd ismertette a Népruházati bizottság leiratát, amelyet néhány nap előtt már mi is részletesen ismertettünk. E szerint egy ruha elkészítésére a szövetkezetben, vagy egyesületben tömörült szabó-kisiparosok legfeljebb 89 koronát számíthatnak. A munkát végző munkás munkájáért 86 koronát kap, 3 korona az egyesületet, vagy szövetkezetet illeti az expedálás költségeiért. Így természetesen a munkás hasznát szolgálja a ruhák elkészítésének díjazásán és expedálás költségein fölül megmaradt összeg is. Közölte ezenkívül, hogy a beszerzési csoport határozott akarata az, hogy a mértékvétel egy helyen történjék, egy helyen folyják a próba is és egy hely vállalon minden felelősséget a ruhákért és kiadott anyagokért. A munkából aránylagosan fog részesedni az alkalmi egyesülésben tömörült kisiparosokon kívül, a Szegedi Szabóipari Szövetkezet is — mondta, — mert méltányos, hogy az a hely is részesüljön a munkából, ahol legalább 160—170 hadiözeveg és hadiárva dolgozik és keresi kenyerét.

Fölkiáltások: Nem méltányos. Nem dolgozik egy hadiözeveg sem, egy hadiárva sem, ez hazugság.

Ábrahám Mátyás: Összesen 42 nő és két munkás dolgozik a szövetkezetben, de azt hiszem, hadiárva, hadiözeveg egy sem.

Schatz Izsó felszólalásában azt hangoztatja, hogy a mértékvétel és próba történhet több helyen is, mert a tisztviselők között sok van olyan, akinek állandó szabója van és akinél állandóan dolgoztat. Tehát minden valószínűség szerint ezt a ruhát is ott szeretné megcsináltatni. Tiltakozik az ellen, hogy nagy cégek vállalják el a munkát, azt a szabóipartestületnek kell végezni. A felzudulást az okozta, hogy a szabóipari szövetkezetnek akarják kiadni a munkát.

Schwartz Manó szerint jobb ruhák elkészítésére nincs berendezve a szabóipari szövetkezet, csak féremunkákat tud csinálni. Így ezt nem lehet ebből a jobb munkából részesíteni. (Ugy van!) Hosszan beszélve tiltakozik az ellen, hogy a szabóipari szövetkezet, amelynek nincsen szabó tagja, a kisiparosok szája elől elkapja a falatot. Azt kívánja, hogy pusztán csak a kisiparosok festülete kebelében alakult alkalmi egyesületnek adják oda a munkát, abból ne részesedjék a szabóipari szövetkezet.

Ábrahám Mátyás közli, hogy a szabóipari szövetkezetben csak 42 lány dolgozik. A szövetkezet sohasem dolgozott jobb munkán, tehát nincs joga ehhez a munkához. Csúdalgozik azon, hogy egyáltalán használhatja a szabóipari szövetkezet címet ez a vállalat, amikor egyetlen szabó tagja nincsen. Mert Vékes Bertalan csak nem szabó? Összeférhetetlennek tartja, hogy a kamara jegyzője egy ilyen szövetkezet igazgatója lehessen, pláne, mint nagyrészt tulajdonos.

Tonelli Sándor: Ezen én nem tudok változtatni.

Szegő Árpád: Kijelenti, hogy a *Délmagyarország* cikke valót tartalmaz. Ennek az ellenkezőjét nem is tudta igazolni Tonelli. Tény az, hogy Vékes Bertalan erről a munkáról előbb és jobban volt informálva, mint az ipartestület. Tiltakozik az ellen az állítás ellen, hogy a szabóipari szövetkezetnek részesedni kell a munkából. Ez az üzem nem szabók vállalkozása, hanem pusztán haszonrészesedésre berendezett vállalat, amely éhbérért dolgoztatja munkásait. Ugyanekkor, amikor a vállalat 80.000 koronát keresett és az igazgatóság tagjai hatalmas tantiemeket kaptak, a látszat kedvéért kiválasztottak tíz embert a munkások közül és adtak ezeknek évi jutalmul 20—20 koronát. Egy darabot sem szabad elvonni a háborúval valóságos nyomorba döntött szabó-kisiparosok elől, azért, hogy a Szegedi Szabóipari Szö-

vetkezet nagyobb tantiemeket adjon az igazgatóságának. A szegedi szabóiparosok nem akarják kizárni a hadiözevegeket és árvékat a munkából, sőt módot fognak találni arra, hogy a szövetkezetnél alkalmazott nők is részesüljenek belőle.

Tonelli Sándor: Kik a tagjai a szövetkezetnek?

Szegő Árpád: Igazgatóságának tagjai Szabó Gyula kamarai titkár, Lantos Béla, egy hitelszövetkezet elnöke, Vékes Bertalan, tehát valamennyien kiváló szaktekintélvek, a szabók között. Engedelmet kér, hogy beszél-molhasson még a szövetkezetnél történetekről. Egy időben persze volt a szövetkezetnek szabó tagja is, de nem bírták el Vékes baszkodását, modorát és kérlelhetetlenségét. Megtörtént a háború elején, hogy a szövetkezet tagjaival hordatott be egy vagon árut, csupa önálló, tekintélyes, 45—46 éves iparossal az utcáról. Mikor ezek tiltakozni próbáltak, azt mondta:

— Majd megmutatom én, hogy nem az lesz, amit maguk akarnak. Csak ne tegyék meg, amit mondtam, életbeléptetem a pófogépet és bevonultatom magukat valamennyiüket.

Ilyen volt a bánásmód itten, nem csuda hát, ha a tagok mind megszöktek a közelből és most Vékes maga maradt.

Tonelli Sándor nem találja helyesnek, hogy erről már régen nem informálták őt. Ha előbb szólnak, sok minden nem történt volna, ami történt. Ő nem ismeri a szövetkezetet, sohasem volt ott, sohasem érdeklődött azután, hogy kik a szövetkezet igazgatóságának tagjai, nem tudhatott tehát mindezekről.

Szegő Árpád ezután hosszan indokolja, hogy miért nem szólt. Tonelli akkor nem volt Szegeden, nem mondhatta el ezeket. Ezért várt egy ilyen alkalomra, amikor mindezeket elmondhatta.

Az értekezlet végül elhatározta, hogy elfogadja a Népruházati Bizottság által megszabott feltételeket és kéri a beszerzési csoporttól, hogy a munkában a szabóipari szövetkezet teljes mellőzésével csak a szegedi szabó kisiparosok részesüljenek.

A kormány a választójog kérdésében nem alkuszik.

— Wekerle nyilatkozata a választójogi bizottság ülésén. —

(Budapesti munkatársunk telefonjelentése.) A képviselőház választójogi bizottságának szerdai ülését feltizenegykor nyitotta meg Beöthy László elnök. A miniszterek közül Wekerle Sándor miniszterelnök, Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter és gróf Esterházy Móric jelentek meg. Az ülés megnyitás előtt a Feminista Egyesület egy küldöttsége memorandumot nyújtott át az elnöknek, amelyben arra kéri a választójogi bizottságot, hogy a törvényjavaslatnak a nőkre vonatkozó részét hagyják érintetlenül.

Az első felszólaló Balogh Jenő volt igazságügyminiszter volt. Ő maga hiva a demokratikus fejlődésnek, de a választójog kérdésében mindig akként nyilatkozott, hogy a reform ne veszélyeztesse a magyar állam nemzeti jellegét és ne ártson se a magyarság érdekeinek, se annak a sulynak, amely a magyarságot értelmiségénél és évezredes történelmi múltjánál fogva jogosan megilleti. Kifogásolja, hogy a javaslat nem zárja ki a választók közül azokat, akik a háború alatt nem tanúsítottak köteles hűséget a magyar állam iránt. A javaslat szerint számos hazaáruló nemzetiségi agitátor, aki ellen távolléte miatt nem lehet büntető ítéletet hozni, azonnal választó, illetőleg választható lenne. Katonaszökevények és hazánkhoz hűtlen más magyar állampolgárok a békekötésnél rendszerint megállapított általános amnesztia esetén nyomban, máskülönben pedig 10 év múlva választhatóak lesznek. Elvileg nem zárkozik el a női választójog elől, de nem adná meg ezt a jogot a hadiözevegeknek és részben nemzetiségi aggodalomból a 10. §. harmadik

pontjában említett női egyesületek tagjainak se. A javasolt módosítást kívánja oly irányban, hogy akik a választójogot megkapják, nyerjenek annyi műveltséget és értelmiséget, hogy ezzel a jogukkal az államalkotó magyar nemzet nagy érdekei szempontjából tudjanak élni. Mindenesetre kiegészítendő a javaslat azzal a rendelkezéssel, hogy aki a hadiüzenet megtörténte, vagy a háború kitörése után önként ellenséges területre távozott, vagy aki a magyar állam nemzeti jellege, illetőleg a magyar nemzet egysége, vagy területi épsége ellen izgatott, választójogát ne gyakorolhassa, különösen pedig ne juthasson abba a helyzetbe, hogy hazaáruló üzemeit a magyar parlamentben az immunitás védelme alatt felelőtlenül folytathassa. A javaslatot általánosságban is csak abban a feltételezésben fogadja el, hogy a magyar nemzeti szempontból kifejtett aggodalmait a részletes tárgyalásnál előterjesztendő módosításokkal módjában lesz eloszlatni.

Balogh Jenő felszólalására Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter reflektált. Kijelenti, hogy a választójog tervezetét illetőleg a blokkal nem előzőleg állapodott meg, hanem a tervezetet az Esterházy-kormány alapította meg és ő azt mutatta be a bloknak, amely a javaslatot a magáévá tette. Ezért a javaslatért a kormány áll helyt és teljesen közömbös, hogy mi van a blokk jegyzőkönyvében. Szívesen fogja fogadni az olyan indítványokat, amelyek arra irányulnak, hogy a